

KIEVAIDIK

R. Budžinski

Surmatants.

19.—21. juun. s. a. Haapsalus peetavate E. N. K. Noorsoo Suvipäevade kava.

Pühapäeval, 19. juunil.

Kell 14.00: Avaaktus.

Kavas: 1) Proloog.

2) Avakõne — dir. J. Karell.

3) Peakõne — kirjanik E. Enno.

4) Muusikalisi ettekandeid ja deklamatsioone.

Kell 16.00: Ekskursioon Vormsi saarele.

Esmaspäeval, 20. juunil.

Kella 10.00—12.30: Töökoosolek.

Kavas: Religiooni küsimusi.

1. Noored ja religioon — palutud mag. A. Koort.

2. Karskusküsimus ja ristiusk — pastor A. Rähn.

Kell 12.30: Osavõtjate pildistamine.

Kella 13.00—14.30: Lõunavaheaeg.

Kella 14.30—17.00: Linnaga tutvumine.

Kella 17.00—19.00: Töökoosolek.

Kavas: Uuest vaimsusest — kirjanik M. Metsanurk.

Kell 20.00: Noorte kunstiohtu.

Kavas: 1. Noorsoo esteetilisest enesekasvatusest — palutud dir. Üksti.

2. II E. N. K. luuletisvõistluse tagajärgede avaldamine.

Suvipäevad peetakse Läänemaa Õpet. Seminari ruumes. Osavõtt võimaldelt kogu õppivale noorsoole. Ent osa võtta soovijad registreeringu võimalikult aegsasti E. Noorsoo Karskusliidus. Magamisriided ühiskorterit soovijatel kaasa võtta.

3. Kirjanduslikke, muusika-, laulu- ja plastikaettekandeid noorilt.

Teisipäeval, 21. juunil.

Kella 10.00—14.00: Töökoosolek.

Kavas: Noorsooliikumise päevaküsimusi.

1. Noorsooliikumine ajakirjanduse kõverpeeglis — õpil. A. Ohaka (Pärnu poeegl. gümn.).

2. Juhtide probleem noorsooliikumises — õpil. B. Kuks (Tall. Vestholmi gümn.).

3. Noorsooliikumise autonoomsusest — õpil. T. Vaas (Läänemaa Õpet. seminar).

4. Kas idealistliku või realistliku värvinguga noorsooliikumisele — õpil. L. Kersen (Läänemaa ühisgümn.).

Kella 14.00—16.00: Lõunavaheaeg.

Kella 16.00—18.00: Töökoosolek.

Kavas: Karskusküsimusi.

1. Sõna- ja teokarskusest — E. Karskusl. sekr. E. Kubjas.

2. Milline noorkarsklane on meile ideaaliks? — mag. H. Rajamaa.

Kell 20.00: Lõppaktus.

Kavas: Noorsoo pidude mõttest — „Lääne Elu“ toimetaja A. Peets.

R. Budžinski „Surmatantsust“.

Tänavust „Kevadiku“ aastakäiku läbib R. Budžinski „Surmatantsu“ piltide seeria. Selles seerias on 8 pilti, millest seni on ilmund 4 (käesolev nr. kaasa arvatud), kuna järgmised 4 ilmuvad sügissemestri nr.-is. TähenDET piltide seeriat laskem iseloomustada Max Barthel'it järgnevas kirjutises Fr. Olup'i tõlkes —

Toimetus.

»Surm on suur ühetaolistaja« öeldi vanasti, »ta ei säästa kerjust ega valitsejat, ta ei halasta töölisele ega kuningale, ta ei jäta viletsaimat orja ja hiilgavaima isanda kutsu ta ära, ta viib nad kõik oma külma embusega hauda.« Ja vanema aja kunstnikud väljendasid seda tunnetust endi vapustavate surmatantsude suurepärasest pildides.

Aga iga tunnetus ja käsitus on sõltuv oma ajast. Need on vahelduvad nagu aegki. On mõndetav, surm ei säästa kerjust ega rikast meest, ent kerjuse viib ta maapäälsest elust kakskümmend aastat varem. Surm ei halasta töölisele ega kuningale, täiesti õige, kuid töölise niidab surm suurte masinate juurest äkki, matted teda elavalt põlevais kaevandusõõnsusis, tõugates teda maha sildadelt ja kõrgeilt tellinguilt, murdes teda vähehaaval päevpäevalt raskest eluütlalpidamistöös. Surm viib isanda ja orja? Ta viib mõlemad, ent kas pole mitte maapäälne orjus elav surm? Veel tänapäev on surm armuta timukas, kes vaese elavat keha varaseimast lapsepõlvast peale piinab, vaevab ja rudjub, enne kui teeb talle viimaks päästva piste. Surm on suur ühetaolistaja? Ei, ei, ei!

Ka siis on kolmeteistkümmend erimatmisviisi ja ülimuste kehad balsameeritakse.

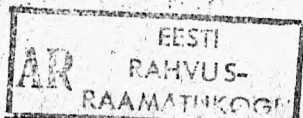
Nüüd esitame endi sõpradele Robert Budžinski' surmatantsu, mis eristub aga vanade meistrite surmatantsudest nagu hele päev pimedast ööst. Määratu elutahe rebib need pildid meieaja võitlusrindede etteotsa. Surmale surm! Elagu elu!

Surm, see on ikka veel must kontnik, kes mängib meid tantsima, et siis meid teotavalt hauda heita, aga meie võidame surma, sest meiega on elu. Meie ei karda enam surma. Ta on minetand meie suhtes oma kohutavuse, meie tantsime temaga.

Meie tõstume kõrgele, nagu see noor tüdruk Budžinski pildidel, kõrgele unest ja ulmadest. Meie oleme ärkvel, teadlikud ja maised ning armastame maad. Meie armastame seda täiest südamest; nii metsikult lööb tantsul meie süda, et must viuldaja ohkab ja hoigab ja langeb armetult kokku. Säl lamab ta, hunik jäti-veel. Meie aga elame.

Meie elame, sest meie armastame maad. Meie armastame maad, kuna meile, noorele, tõusvale sugupõlvele kuulub tulevik.

Max Barthel.

KEVADIK

Noorsoo enesekasvatuse

ja elureformi ajakiri.

№ 2

IX aastakäik

1932

DIR. HANS ROOS,
end. kutsenõunik

Noorsugu ja kutsevalik.

Nüüdisaja elu nõuab teadlikku teotsemist. Kogu elukorraldus on juhitud kavatsustest, seadustest ja eelarvest. Need ajad on ammugi ajamerde vooland, kus võimalik oli pimesi asju algatada — tuleb mis tuleb! Võistlus üksikute isikute, rahvaste ja riikide vahel ei luba enam aega kuldada asjatutele katsetamistele.

Võitluses olemise eest kasutame telegraafi, telefoni, raadiot. Maa pääl ja maa all, mere pinnal ja mere sügavustes ning pilvede taga liiguvad aja- ja ruumivõitjad.

Kõik see, mis täna veel võimatu, on homme juba võimalik. Tehnika ei tunne piire oma uutele kombinatsioonidele.

Sel ajal kui tehnika kogu inimese tähelepanu tõmbab endale, on inimene iseene sootuks ära unustand. Välispidiselt küll on fokside, tangode ja rumbade abil püütud tehnilise kultuuriga sammu pidada, aga sisemine inimene on pidand tegema samal ajal vähjakäiku. Inimese sisemine haigutav tühjus on see kuristik, kuhu inimene paratamatult langeb, kui ta vaimutehnika keeldub siia sildu ehitamast. Sel ajal kui oleme vallutand välislooduse ja rakendand endi teenistusse, oleme jõuetud oma sisemise ilma vallutamisel.

Ja ometi on inimene juba aastatuhandeid „tunnud iseennast“ ja püüdnud seda enesetundmist rakendada enesearendamisel. Inertsus pole aga küll kuski suurem kui inimhariduse küsimustes.

Kool võib oma iga juba aastasadadega lugeda, ent veel pole ta suutnud elu eestvedajaks rakenduda. Elu

tõukab teda alles takka. Kõige paremaks tõenduseks sellele on see asjaolu, et noored koolilõpetajad ellu astudes end täiesti eluvõõrastena tunnevad, olgu need siis alg-, kesk- või ülikooli lõpetajad. Kokku puutudes elu ülesannetega vabandetakse end sellega, et „meid koolis nii ei õpetet.“

Kui kooli peetakse elule ettevalmistajaks, ja teda selleks ometi peetakse, siis ei tohiks tunduda üleminek koolist ellu kuristikuna, kus nii mõnigi ülemineja murrab sääre- või kaelaluu.

Noored on alati eluuendajad ja ilmaparandajad. Millal filosofeeritakse, tehakse kavatsusi, ehitetakse õhulosse, unistetakse enam kui just nooruses, ellu astudes. Aga juba esimeste katsete juures tundub, et elu nii lilleline polegi nagu ta varem läbi raamatu lehtede paistis. Noored aga ei kohku elutormide ees, nad otsivad — otsivad oma saart. Ent elumeri on lai ja tormine. Leidub küll saari ja randu, kuid mitte oma saart. Ja inimene muutub eksivaks laevukeseks, mis on tormi tõugata ja laine veeretada . . .

Noor inimene pakub ennast siia ja sinna. Pole vaja! Ja kuigi algul vajatakse, siis hiljem selgub, et ei sobi. Pettumused pettumuste järgi!

Siit saabuvad üleliigsed inimesed. Elust tüdind — nii nende hauakiri.

Elu vajab optimiste. Optimism aga eeldab omakord elu, tegevust, tööd. Juhatage inimesed õigele nende annetele ja kalduvustele vastavale tegevusele, andke neile võimalused oma loovate võimete tööle rakenda-

miseks, laske neid endi töö eest vastavalt tasu saada, lubage neid elu minimaalsemaidki mugavusi maitsta — ja teie loote kihiseva elu täis optimismi ja rahuldustunnet. — Nii ütleks elupsühholoogia tundja.

Kui nii, siis vaja vaid selle järele talitada. Tuntud saksa pedagoog Kerscheneiner lausub: Tee ideaalsele inimesele läheb tarvitsetava inimese kaudu. Tarvitav inimene on aga see, kes tunneb oma rahva tööd ja omab selleks tahet ning jõudu. Sellejuures võib, nagu Goethe ütleb, ka kõige vähem inimene olla täisväärtuslik, kui ta liigub oma võimete ja oskuste piirides.

Et iga inimene oma tööd tunneks, tema abil oma vaadet, tahet ja jõudu harjutaks ning karastaks, see on esimene ülesanne haridusteel. Kutseharidus on üldhariduse värvaks.

Prægusel ajal ei ole enam moes hüüdsõna: teadmine on jõud. Selle on tõrjund kõrvale teine: võimine on jõud. Muidugi eeldab võimine teadmisi, aga teadmine ei ole veel võimine. Teatud liiki võimiste süsteemi nimetatakse kutseks. Ja kui keegi inimene omab selle või teise võimete süsteemi, siis on tal see või teine kutse.

Teatud piiratud alal teotsemine ja sellesse süvenemine on rohkem hariv kui poolik sadade asjade tundmine.

* * *

Oleme puutund kokku sõnaga, mille suhtes on valitsemas lahkumisevaid arvamusi. See on „töö“. Nõutakse „puhtamat“ tööd, ei taheta kuulda „mustast“ tööst. Parema meelega soovitakse aga „ametit“, ja pealegi „kõrgemat“ ametit. Kehaline töö on ainult hädatöö, vaimutöö — see on ihaldetav. Ka koht on tähtis: maale minnakse ainult siis kui just linna ei saa, nii öelda hädapärast.

Minu endises praktikas on olnud küllalt juhuseid, kus põllumehe poeg või tütar, sagedasti vanemate ainuke

laps, tuleb küsima nõu, et kas ta ehk sobiks mõne puhtama või parema töö jaoks. Küsimusele, miks nad siis maal enam ei taha olla, vastatakse, et linnaelu olevat ikka peenem.

Kui noores inimeses peitub mõni eriline and, mis leiab alles linnas oma arenemise võimalused, siis on muidugi õigustet tema tung „peenema“ elu järele. Aga tihti ei tunta eneses mingit sisemist tungi ega teata ka kooliajast mingi erilise anni ilmsikstulekut. Arvatakse vaid endile kohasemaks osutuvat kantsleile töö või kauplemine või midagi muud „sellesarnast“.

Näiteks keskkooli lõpetaja noormees tahab saada teada, mis ootab teda, kui ta lõpetab kord õigusteadlasena ülikooli. Vastan, et tubli mees lööb igalpool läbi, olgu see advokaadi ametis, kohtunikuna, riigiametnikuna või poliitikamehena. Ja õieti suur tegevusala aga ootab noori õigusteadlasi vallaomavalitsuse asjaajamises. Sest oleks ju väga soovitatav, et iga vallasekretär oleks kõrgema haridusega isik. Võiks ülikoolis õppimise ajalgi juba sellel alal praktiseerida. — Ent noormees ei tahtnud minust aru saada. Kuidas? Tema kui kõrgema haridusega isik peaks minema maale, ja veel vallasekretäriks! „Kelleks te mind peate?“ küsis ta väga järsult, oma haavatud enesetunnet jalule seades. Ei aidand toorkord ka minu julgustuskatsed, et parem on ometi olla maal esimene kui linnas viimane. Maal, valla keskel, kõigist lugupeetud, armastet, oma majapidamist juhtida ja üldsuse teenistuses olla — siin ei jää ju enam midagi soovida. — „Kas selletarvis peaksin mina ülikooli lõpetama? Minul kui noorel inimesel peaksid ometi „kõrgemad“ sihid silmade ees seisma!“ Ja noormees lahkus. Arvatavasti tundis ta, et talle oli tehtud ülekohut.

Edasi. Tuleb keskkooli lõpetand preili. Küsib: „Mis minust peaks saama?“ — „Mida olete kavatsend?“ — „Mitte midagi.“ — „Millal lõpetasite keskkooli?“ —

„Poolteise aasta eest. — „Mis seni tegite?“ — „Mitte midagi.“ — „On teil siis mingisuguseid soove, unistusi?“ — „Unistusi ju oleks . . .“ — „Aga?“ — „Unistused jäävad ju unistusteks.“ — „Mitte alati. Näiteks, huvitav ala — käsitöö.“ — „Igav,“ ja käega paljuütlev liigutus. — „Ma japidamine?“ — „Liiga labane.“ —

märgile viivat teed. Huvitavatel aladel leitakse ikka võimatult igavaid kohti. Tahetakse õppida kirjanduslugu, kuid mitte vana kirjandusi. Tahetakse saada riiginõunikuks, ent mitte õppida Rooma õigust. Tahetakse ehitada masinaid, aga kergelt matemaatikast ja joonestamisest üle saada.

R. Budžinski.

Surmatants, pilt 3.

„Mis oleks teile siis kohane?“ — „Ma olen nii paljude alade üle mõelnud, aga ma kardan, et tüdinen enne ära kui jõuan lõpule.“

Töö on raske, labane, igav, must ja tüütav. Seda kuuleme paljudegi suust. Mis siis seda mitte poleks? — Ettekujutatav töö, illusioon.

Spranger toob rea näiteid, esiteks selle kohta, kuid inimesed tahavad valida küll eesmärki, aga mitte ees-

Pisut teistsuguseid tüüpe tuleb ette arvatavate esteetiliste või teaduslike kalduvuste juures. Astutakse ülikooli tungist üldise hariduse järgi, kuigi juba keskkoolis ei märgatud erilisi kalduvusi. Ka ülikoolis kõigutakse siia-sinna. Vähesed huvi pärast konkreetse teaduse vastu asutakse õppima filosoofiat. Teguvõimsamad siirduvad kord kunstiajaloole, kord teoloogiale, kord klassilisele filoloogiale, aga ilma eriliste kavat-

Kuid nii ei jõuta kunagi küsisele, teotsemisele, otsustavale sammule. Sisemine kaos võib viia lõppeks neurasteeniale, see tahtenõrkusele ja viletsusele, kust paremal juhusel võib päästa vaid hää sõbra tugev käsi. Need pole mitte kõige halvemad, kes seda teed käivad, kuid nende arenemiskäik on ütle mata raske ja pikaldane.

Kolmandat liiki tüüpidel on elu mõnu meelitused suuremad kui tahe elu korralikuks ülesehitamiseks. Ükskõik, kas ollakse õppimise vastu mitmekülgne, ühekülgne või liiga nõrk: energiat ei jätku silmapilgust kaugemale — tuleviku jaoks. Naised, viin ja lõbutsemine meelitavad enam kui tundmatu tulevik. Ja nii ei jõuta kunagi üle selle igavese oleviku tulevikku.

Nii Spranger. Ent ei tarvitseksi näiteid importeerida. Neid on meil eksporteeridagi.

On juba mainitud, et väga mitmesugustel põhjustel on läind töö inimestele vastikuks. Siia võiks veel lisada ajaloolise põhjuse, millest meie kadakasakslus võib pakkuda selge pildi. Hiljem kui kadakasakslus moest kadus, püsis ometi tahtmine saks olla ja töötä või vähemalt puhta tööga võimalikult hästi ära elada.

* * *

Või on siiski psühholoogiliselt põhjendat muinasjutt tööst kui patupalgast? — Kui nii, siis ei tuleks teha kellelegi etteheitel tema tahtmise pärast — tööst vabaneda, või vähema pahe pooldamise tõttu, s. o. kergema töö valimise suhtes. Sest töö kui karistus on ju ometi pahe, olgugi paratamatu pahe, mida meeleldi välditakse. Kõik see, mis on meile peale sunnitud, osutub meile vastumeelseks koormaks, mille raputame parajal võimalusel õlult. Ja kõik see, mida meie füüsiline ega psüühiline organism ära ei seedi, jääb meisse võõrkehana, mille heidame enesest välja üleliigse ballastina. Paradiisiaia muinasjutu järgi on seesuguseks võõrkehaks meile

töö. Ja meie teeme õieti kui hoia me end temast sama muinasjutu loogika järgi võimalikult eemale.

Õnneks ei ole inimesed sunnitöö lised ega maailm sunnitööliste vangla. See tähendab, et nad pole seda psühholoogiliselt, kuigi sotsioloogiliselt on 90% inimestest olnud tööpoolest aastasade ja -tuhandete jooksul orjastet ning 10% täitnud vangivahi kohuseid. Aga kogu maailma rahvaste ja riikide demokratiseerumisega on see karjув üle kohus järkjärgult vähenemas ja andmas maad inimsusele.

Kuid asume „töö“-küsimusele lähemale ja vaatleme, kuidas suhtub inimene tööle. Selleks jälgime esiteks väikseid lapsi. Meie ei näe neid kunagi paigal püsivat. Nende elu täidab pidev tegevus, mida nimetame harilikult mänguks. Neil ei ole vaba silmapilku. Kui ollakse väsiind, siis magatakse, aga silmade avanedes algab taas uus askeldus, millele teeb jällegi vaheaja puhkuse tooja uni. Kui soovite last karistada, siis võtke temalt võimalus vabalt teotsemiseks ja teile selgub, kui valusat kohta olete puudutand temas. Jälgige last, kes on pandud viieks minutiks liikumatult toolile istuma: juba liiguvad sõrmed, juba keerleb pää, juba siplevad jalakesed, juba viskleb keha — ei sugugi püsivust.

Ja täiskasvanu? Vaatleme tedagi enam-vähem loomulikkudes tingimustes. Miks rühib põllumees, aednik, käsitöoline, arst, õpetaja tööd teha siis, kui tal käskijat seljataga ei ole? Ma ei kirjuta siin juhustest, kus inimene oma elatismiinimumi higi ja vaevaga peab teenima, vaid nagu juba tähendasin, loomulikust olukor rast, kus tööd tehakse sellepärast, et ennast väljendada, nagu laps mängides.

Miks püüab kehaliselt ja vaimliselt terve inimene otsida enesele väljendusvõimalust? Miks töötab inimene? — Sellepärast, et see on elumõte. Võtke inimeselt töövõimalus ja teie hävitate tema eluõnne. Juba

eelpool oli tähendat, et need inimesed hukuvad paratamatult, kes on kaotand töötahte. Nende hinges on kuristik, mis nad armutult alla neelab.

Oleme jõudnud tähtsale tulemusele: töötung on inimeses olemas loodusliku kaasavarana. See tung nõuab enesele samasuguse õigusega väljendusvõimalust, nagu

mast jaama, kui vedurijuht oma kohuseid mitte ei täida? Teie mõistate nüüd mind, kuid vaatate siiski üle öla roopaseadjale. Ent milline inimene maailmas korraldab seda, et rongid sõidaksid õigel teel ja hoiab selle eest, et nad üksteisega kokku ei põrkaks? Kas pole see roopaseadja? Unustab ta üheks minutikski oma

R. Budžinski.

Surmatants, pilt 4.

keha toitu, taim niiskust, soojust, päikest. Nagu taim närtsib ilma päikeseta, nii hävineb inimenegi ilma tööõõmuta, ilma tööõnnistusega.

Aga kuidas hindame kehalist tööd, vaimlist tööd? Missugune amet on tähtsam: kas roopaseadja, vedurijuhi või jaamaülema oma? — Kui hindate jaamaülema ametit vedurijuhi omast kõrgemaks, siis küsiksime: kas jaamaülem küünib oma kõrge ametiga juhtima vedurit jaa-

kohused, siis on sadade inimeste elud hädaohus ja miljonilised varandused hukkumas.

Iga töö, olgu see kehaline või vaimline, mis on ühiskunnale kasulik ja tarvilik, on hindamisväärne. Ja iga töötõetija, olgu see kojamees või minister, on austamisväärne, kui ta täidab oma peale võetud kohustused häätatlikult ja nõuetekohaselt. Vastupidi: ei tule kellelegi andestada teadlikke eksimusi oma peale võe-

tud kohustuste täitmisel, olgu see siis kas riigipää või liht-päevatööline.

Leidub küll tööalasiid ja ameteid, mida paljud kuidagi „oma“ kutsena ei suuda ette kujutada. Need on kas väga hädaohtlikud tööalad, nagu lenduri, meremehe, keemiku jne., või kutsed, mille omajatega vanal ajal lapsi hirmutati, nagu korstnapühkija j. t., või koguni tööalad, mille nimetus ei võeta „viisakas“ seltskonnas suhugi. Väga suur protsent inimesi ei sooviks valida eelnimetet kutseid. Aga kui üldse ei leiduks nendel aladel töötada tahtjaid, mis siis? Kas ei oleks see suureks takistuseks meie kultuuri arengule? Kas oleksime siis kindlustet tulekahjude vastu ja kas ei satuks siis meie tervishoid libedale teele? — Muidugi. Sellepärast austus ja lugupidamine igale ausale ametikandjale. Töö ei riku meest, kui mees tööd ei riku.

* * *

Kui nüüd noor inimene on saand teadlikuks töö tarviduse ja tema elulise väärtuse kohta, siis tekib temas ometi kahtlus selle üle, kuidas kõige otstarbekohasemalt tööle rakenduda. On ju kutseid nii palju ja inimeste kalduvusi ning erialalisi andeid veel rohkem. Kuidas oleks võimalik asja nii korraldada, et iga kutsesooivija leiaks oma annete ja võimete kohase kutseala? See oleks muidugi ideaalne nõudmine, mille teostamine pole läbiviidav praeguste korralduste juures. See aga ei tähenda veel, et asja ei saaks sugugi parandada.

Teatud väljaarvamiste põhjal on leitud, et ühe miljoni inimese hulgas on 838.140 keskmiste vaimuannetega. Ülejäänud 161.860 inimese seas on pooled oma vaimuannetelt üle keskmise ja pooled alla keskmise. Esimeses pooles on 250 inimest väga häaede annetega, teises pooles 250 inimest täiesti nürimeelsed.

Teadagi, et tänapäeval, kus pole maksvusel sünnipärased eesõigused, ei aseteta juhtivatele kohtadele idioote. Samuti püütakse kõrgeandelisi

lapsi ette valmistada elule nende annete kohaselt. Aga üle 80% on keskpäraseid inimesi, kuhu jäävad need? Peale selle ligemale 10% alla keskmise, kes vajavad veel enam korraldavat kätt.

Loomulikult leidub keskpärase inimeste seas andekaid veel küllaltki, kui võtta arvesse mitmesugused erianDED. Teadmine, et inimeste liigitamine nende eriannete järgi mitte võimatu pole, annab meile võimaluse juhtida inimesi kutsealadele kõige otstarbekohasemalt.

Ameerika Ühisriikides, Inglismaal, Saksamaal, Schveitsis, Austrias ja mujal on asutat kutsevaliku nõuande bürood, mille ülesandeks on, nagu nimi juba näitab, noortele inimestele nende kutsevaliku juures nõu anda. Antav nõu võib olla väga mitmesugune — ilmse andeavaesuse juures illusioonide purustamine, kahtluse puhul julgustamine, „väljavaadete“ selgitamine, eriomaduste kindlaksmääramine jne. Kuna noored inimesed loovad väga palju illusioone just kutsete mittetundmise tõttu, siis on nende büroode ülesandeks: kutsete nõudmisi kutsesooiviale täies ulatuses silmade ette tuua ja võrrelda neid nõudmisi kutsesooivija võimetega. Lõppotsus jäetakse aga alati kutsesooivija enese või tema hooldaja teha. Ei või ega tohi nõuandja selles noore inimese elus tähtsas küsimuses vastust enese peale võtta. Nõuandja ülesanne on: asjaolusid objektiivselt valgustada. Selle valgustuse põhjal otsustagu aga noor inimene või tema hooldaja edaspidised sammud ise.

Kutsesooivija psüühiliste omaduste kindlaksmääramisel kasutetakse ka psühhotehnika kaasabi. Mõnelt poolt on küll sellele võttele vastu vaieldud, kuid ei saa salata, et psühhotehnikal on suured teened, eriti neil juhtudel, mil sellel noorel teadusharul on kaasarääkimise ainuvõimalus.

Vastuvaidlematu õigus on küll vanasõnal, et inimese tundmaõppimiseks on vaja temaga koos vakk soola ära süüa. Aga mitte ainult õigus. Meie tehniline ajajärk esitab kutse-

soovijale palju suuremaid nõudmisi, kui seda võib lahendada ainult soolasõõmise juures. Ja siin just on tarvis appi võtta kunstlikud võtted, mida kasutab psühhotehnika.

Päaleselle kasutab kutsevaliku nõuanne ka kooli ja vanemate tähelepanekuid õpilase kohta, niisama arsti arvamisi.

Eelpool toodud üksikud pildid

niihästi negatiivsed kui ka positiivsed tahaksid selleks kaasa mõjuda, et nõored inimesed, kes seisavad kutsevaliku teelahkmel, näeksid selles tõsist probleemi. Kui küsimused on püstitet, siis peab leiduma neile ka vastuseid. Ja õige vastus peaks peituma kutses, millele igaüks andub täie hingega.

EEVI LASSEN,
Narva ühisgümnn. III kl. õpil.

Usust meie ajal.

Usk on olnud tähtsaimaid vaiuelu avaldisi. Tal on olnud etendada suur osa inimkonna aja- ja arenemisloos.

Vanaaja inimesile, kes olid madalal kultuuriastmel, oli usk seletamatute nähete seletajaks. Tolleaegsele inimesele oli kogu loodus suur seletamatus — täis saladuslikke ilmutisi ja nähteid. Ja millega pidi siis tolleaegne inimene seletama näit. äikest, vihma või päikesepaistetki? — Mille muuga, kui tolle suure tundmatu tujudega, kellele anti nimeks jumal.

Keskajal jõudis usk oma tähtsuse tipule. Ei tea nüüd, kas ta tegelikult nii tähtis oligi, kas ta igaühel nii südame lähedal seisiski, ent selliseks tehti ta vähemalt väliselt. Oli ju keskaeg pinnapäalsuse ja vormilikkuse ajajärk, kus pandi vähe rõhku tuumale ja sisule. Peeti siis sõdu usu pärast. Õieti vast küll mõne ta välise vormi pärast. Sellal oli usk ka tublisti mingiks ajaviiteabinõuks. Aruteldi vahel üpris mõttetuid küsimusi ja vaieldi sageli päris rumaluste üle. Viideti aega niisuguste asjade lahendamisele, mis polnud tegelikult sugugi tähtsad. Kirjuteti suuri uurimistöid selle kohta, mitu karva oli Jeesusel pääs jne.

Meile aga, tänapäeva inimesile, pole usk enam täiel määral ei seletamatute nähete seletajaks (neid seletab teadus), ega ka rumalate

vaidluste jaoks, mis meid kuski ei vii ja millised on mõttetud. Usk üldse on minetand selle tähtsuse, mille ta evis vanal- ja keskajal. Ent siiski moodustab ta veel praegugi osa meie maailmavaatetest ja ellusuhetumisest.

Siinkohal tahaksingi vaadelda usku maailmavaatelisest seisukohast ja avaldada vastavaid oma arvamusi.

Eristan usu juures kolm momenti: usu, jumala ehk jumaluse ja Jeesus Kristuse.

Usk on eranditult igal meist. Kui keegi ütleb, et ta midagi ei usu, siis on seegi usk — usk oma uskumatusse. Erinevused võivad olla vaid selles, mida ja kuidas usutakse. Niisugusena meie usku kindlasti võtta ei saa, nagu see on esitet piiblis. Ei saa me ju ometi uskuda, et mingi jumal asub taevas kuldsel troonil „ning säält tema tuleb kohut mõistma elavate ja surnute pääle“. Ei. Sellise naiiviks uskumiseks oleme me liig arenend.

Ei saa ka tõestada, et pärast surma oleks veel mingisugust elu. Seks puuduvad igasugused empiirilised andmed. See on hüpotees nagu ikka, mida küll tõestada ei saa, ent ka ümber lükata mitte. Ja viimase põhjal võimegi uskuda, et pärast surma on siiski midagi, et tolle maise olemisega ei lõpe veej kõik. Mis aga puudub sellesse, et elu pärast surma oleks seotud eluga praegu,

siis seda uskuda ei saa. Mis peaks see kellelegi korda minema, kuis mina olen eland oma eluaja! Igaühe eluaeg on ta enese oma ja selle võib ta kasutada nii, kuidas ise tahab.

Usku võib asendada ka mingi veene või tõekspidamine. Näit usk oma töö õilsusse või midagi muud säärast.

Teise momendina nimetaksin jumalat, pigemini jumalust — seda, kes seisab õieti usu taga. Toda juba igäühel meist ei ole. See puudub ennekõike neil, kes usuvad hüpoteesi, mille järele elu on tekind iseenesest. Ent kas siiski pole loodus liig kaunis ja täiuslik tekkimaks iseenesest? Kas siiski pole siin teotsend tugevad, meile tundmatud jõud? Kindlasti! Me ei tea küll, milline on too jumalik jõud. Me ei tea sedagi, kas ta on hää või halb, kas ta on inim-sõbralik või — -vaenulik. Tajume vaid mingi tundmatu kuuenda meele, et niisugune on olemas ja et sellest oleneb teatud määral maailma ja inimsoo käekäik, ja et see on elugi algallikaks.

Viimaks peatuksin Jeesus Kristusel. Teda ma õieti küll ei seokski usuga, kuna temagi oli vaid inimene, olgugi hää ja üllas. Aga et temata siiski usuküsimusi raske on käsitella, et õieti temalt on päritud kõik nood igipüsivad kõlblad normid ja eetika põhitõed, siis mainin tedagi siin. Jeesust segatakse sageli jumalusega ning teda võetakse mingi üliloomuliku ja ülivõimsa olendina. See on vale seisukoht. Ta oli inimene ja sellena tuleb teda võtta. Kuid ta oli õilis inimene, eeskujulikum kõigist, keda nähtud aegade vältel. Tema täiuslikkusele peame püüdma lähemale kõik. Ta olgu meile ideaaliks ja toeks meie nimlikus nõrkuses ja abituses.

Kõige selle tõttu pole usu põhiraamat — piibel — meile mitte enam mingi eksimatu pühakiri. Sellelegi ligineme arvustava pilguga. See aeg on möödas, kus peeti ainuõigeks ja eksimatuks seda, mis piiblis, sest „pühakiri ei valeta“. Omal ajal, kui

Kopernikus rääkis, et mitte päike ei käi ümber maakera, vaid vastupidi, tõi Luther piibli ja ütles: „Sa rumal inimene! Loe, siin on ju selge sõnaga öeldud, et see nii ei ole ega võigi olla nagu räägid sina“.

Käesajal hindame piiblit peamiselt kui kunsti teost, kui kirjandus-toodet. Eks ole ta ju suur Idamaa antoloogia, vana ja väärtuslik, kust veel praegugi saadakse aineid uute kunstiteoste loomisel.

Ja jumal pole kaugeltki selline, kellega peaks inimesil olema ajada palju isiklikke asju. Jumalal on palju tähtsamatki teha kui mõne üksiku käekäigu ja elu järgi valvata. Jumal ei vaja ka palvetamist, mis ju pole midagi muud kui alandlik nõuandmine temale — seda või teist teha. Jumal ei vaja üldse mingit tunnustust kellegi poolt — ta eksisteerib täiesti iseseisvalt. Peale palvetamise ei nõua ta ka mingeid teisi kombe-täitmisi, mis mõttetud ja tarbetud.

Ent kui me siiski kirikus ja armulaulu käime, siis on see Jeesuse Kristuse auks. Jõulude aegu pühitseme ta sündi, ülestõusmisepühil ta kannatusi jne., nagu me teistegi suurmeeste sünni- ja surmapäevi mälestame. Jeesuse teod olid suured, tema armastus inimeste vastu säärane, tema väärrib lõpmata meeletuletamist. Kuid unustajad ja ekslikud oleme kõik ning seepärast unustame seda teha üksinda. Ja teemegi seepärast seda üheskoos paigas, mis pühendet temale.

Aga kas me siis ilma usuta läbi ei saa? Sellele küsimusele vastab mõistus küll jaatavalt, ent — päale mõistuse on ju inimeses veel palju muud. Me ei saa ega tohigi jätta liig palju voli mõistusele, kuna siis elu muutuks masinlikuks, igavaks ja sihituks. Hing ja just hing on see, mis annab elule sisu ja väärtuse.

Usk tuleb inimesele spontaanselt. Ega ükski inimene ikka küllalt hästi ja põhjalikult saa seletada, miks ta usub, ja just nii ja mitte teisiti.

Usk on selline südameasi, mida ei tunne isegi küllalt hästi.

Natukene kõnekoorist.

Mitmesuguseid arvamusi on igast asjast. Kindlasti lahkuminevad on kuulajate arvustised Tartuski esinend kõnekooridest. Kellele meeldivad mõne kõnekoori ettekanded üsna hästi, kellele mitte sugugi. Kõnekoorid on viimasel ajal hakand huvitama eriti noorsugu.

Kooris ettekandmist on harjutet Eestis juba aastakümnete eest, iseäranis saksa koolides. Aga kõnekoor on säärane kunstiala, mis kunagi veel pole nii väga laiaulatuslikuks kujunenud. Võib olla ka sellepärast, et mõjuvate ja hääde tulemuste saavutamise kõnekooriga on palju raskem kui laulukooriga. Mitmed ütlevad, et peab harjuma massilise ilukõnelemisega, enne kui seda võib nautida. Massilise kõne ettekanne nõuab esinejailt rohkem, kui seda vast päältvaataja, kõrvaltkuulaja võib aimatagi.

Täiesti valmis ja küps kõnekoori etteaste nõuab enne kõike suurt ditsipliini. Üksainus hääl, mis hilineb alguses või viivutub lõpus, võib väga palju segada. Ja üksainus hääl suures kooris võib teistest üle kõlades niivõrt tähelepanu enesele kallutada, et selle tõttu väheneb ettekantava teksti mõju kuulujale. Kõnekooris peab üksik kooriliige nagu kaduma selle mõtte, tunde või meeleolu ees, mida esitab koor. Loomulikult peavad siis esinejad leidma ühise tooni, ühise kõlapinna, kust nende kõne lähtub. Praktiliselt võetuna on selle lejutamiseks kaks võimalust: kas on kooril juht, kes määrab algusest saadik ettekantava väljendusviisi ja kaunistusabinõud, või algab koor kollektiivselt kombates ja töötades esiteks ainult lihtsalt ja selgelt teksti rääkima, harjutades nagu üksikki ettekandja õigetel kohtadel hingamist, pauseerimist, rõhutamist jne. Sääljuures on muidugi mõtete vahetamine, ühine arutamise ja kõigile osavõtjale vastu võetav taotluse eesmärk tähtis.

Kõnekooriga teotsema hakates kerkib kohe esimesena üles küsimus: millist teksti peaks valima, millise sisuga proosat või luulet võiks kõige paremini väärtustada? Ühiselt ette kanda võib loomulikult iga asja. Aga kogemuse põhjal arvaksin, et kergem kui muu tekst algavale kõnekoorile on rütmiline proosa. Ka humoristlikud või grotesksed asjad on küsimusesolevaks otstarbeks väga kohased. Groteski on huvitav varieerida, näiteks esitada mõned selleks ilmekad kohad ainult meeshäältega, mõned jälle naishäältega, või mõni naiivsust sisaldav pala vahele soolo kujul. Kui tahame kohast luulet pakkuda massiliseks deklamatsiooniks, tunduvad selleks kõige sobivamad olevat kollektiivse tundesisuga värsid, nagu „Astusime läbi lume“, või jälle „Las' kasvame me tõusev sugu“. Üldse on iseäranis suurele koorile kohased agiteerivad, veendumust sisendavad salmid. Sääll annab koor ühendava, iseenesest imponeeriva mulje, mida kunagi üksiku ettekandega ei ole võimalik saavutada.

Eelmisega ma ei taha väita, et kõnekooriga ei võiks esitada kõige õrnemaid ja salapärasemaid meeleolusid. Kõnekooris võib nagu laulukoori hääle paindumisega saada variatsioone kõige peenema piano ja kõige jõulisema forte vahel, aga sellise ülesandega toime tulemine on juba palju raskem. Siin on küsitav, kas keskpäranegi soolo-ilulugeja mõjuvamalt ei anna edasi tundeid kui mitte küllalt kaua harjutand koor.

Eelesitet vihjed on ainult üldised. Kõnekoori ja esitetava teksti vahetamine, on, tahaksin öelda, „salapärase asi“, nii nagu see võib olla üksikulgi esinejal. Nii kooril kui üksikul areneb teksti sisu ja mõtte kohta seesmine veendumus, mis kandub ka üle kuulajaisse. Aga ärgem unustagem, et

õige hingamine ja loogiline rõhutamine, üldse kõne tehnika tundmine moodustab selle kindla aluse, millega koos seesmine intuitsioon võib anda häid tagajärgi.

* * *

Allpool esitame paar kõnekoori ettekandenäidet, millest esimene on esitet E. N. K. VI noorsoo karsuskongressi puhul Tallinnas — 28. XII 1931. a. ja teine E. N. K. IV suvipäevade ajal Viljandis — 14. IV 1931. a. Muidugi on ka teistsugune teksti jaotus esinejate vahel küllaltki mõeldav ning kujuteldav. Siinkohal on aga see toodud niisugusel kujul, nagu seda teosteti ülalmainitud juhtudel. Toimetus.

Tormikotkas.¹⁾

Maksim Gorki tekst.

- I: Laia mere hallil pinnal tuul see pilvi kogub kokku.
II: Pilvede ja lainte vahel lendab uhkelt tormikotkas.
III: Musta välgu sarnane.
A 2: Kord ta mere pinda riivab.
B 2: Vahest tormab pilvest läbi.
C 2: Tormab, kisab . . .
D 2: Pilved hinge kinni hoides kotka hüüet kuulavad.
I: Kotkas hüüab :
Kõik: Tule, maru.
III: Viha jõudu, kiireleeki, usku oma võidulendu kuuldu selles rõõmuhüüdes.
I: Kajakad on tormis arad.
II: Tormi eest nad poevad pakku.
III: Valmis matma oma oma hirmu mere sügavasse põhja.
I, II, III: Teised linnud kõik on arad, need ei salli eluvõitlust.
III: Rasvund hani, laisk ja nõder, poetub vaikselt kalju varju.
D 2: Ainult julge tormikotkas tiirleb vabas õhns ringi vahutava mere kohal.
Kõik: Kohutavalt mustad pilved kohal laia merepinna.
B 2: Karates ja lauldes lained ülespoole tõusvad uhkelt.
Kõik: Kõmab kõu. Võimsalt tuul tööb laineid vastu tõkkeid puruks, tolmuks tõukab.
A 2: Tormikotkas tiirleb rõõmsalt, musta välgu sarnane.
B 2: Pilvedest ta tormab läbi, merepinna riivab kergelt.
C 2: Näe! Kui viirastus see kotkas, must ja uhke tormihaldjas.
D 2: Kord ta nutab, naerab jälle, naerab mere suurest tormist, naerab mere jõuetusest.
B 2: Nutab suurest lennurõõmust.
C 2: Kõue vihas meelega, väsind tormi tormamine.
A 2: Kindlalt kotkas teab: pilved nõrgad päikest katma, nad ei suuda, nad ei suuda.
Kõik: Ulub tuul, käib kõuemürin.
I: Pilved taevapiiril kõrged, merepinna riivavad.
II: Meri püüab välgud kinni.
III: Pinnalt välke helgib vastu, välgud nagu tulemaod.
Kõik: Maru! Tuleb tugev maru!
A 2: Üksi julge tormikotkas keerleb uhkelt, hüüab vapper tormiprohvet, ennustades kindlat võitu.
Kõik: Võidab uus ja võidab julge, võidab töö ja võidab tahe. Võidab, kes ei pelga tormi. Tulgu maru! Tulgu võitlus.

1) A2, B2, C2, D2 märgivad kaheinimeselisi grappe. Säähuures võivad üksikesinejad (I, II, III) kuuluda ühtlasi tähendat grappesse.

Võitvale noorusele.¹⁾

August Anni tekst.

Õpetaja: Sinule, võitev noorus, on pühendet päev tänane!
Nelikrühm: Sinule, see kevadpäev, vallandet vete päev, võitva päikese päev!

1. Üksik s. k.: Ära kõnele fraase, raamatumees!
Suur koor: Ära peta meid ilusate sõnadega, nagu taotsete ikka, teie, vanad!
2. Üksik s. k.: Kui ütleksite tõtt, peaksite kõnelema noorusest, heitlevast, oi, isegi meeleheitlikust nii tihti!
3. Üksik s. k.: Kas saaksime meie võtta maailma nii rahulikult nagu teie, kõigega harjund, kõiges blaseerund!
Suur koor: Nii palju tahame, nii vähe saame! Nii vähe saame, veel vähem võime. Igavene Rahutus meid ainult piit-sutab, rõõmu ja usu hetkeile masendus järgneb.

1. Üksik s. k.: Siis küsime:
Suur koor: Milleks üldse see võitlus? Ei usu enam su fraase, raamatumees! Räägi elust nii nagu ta on.

Õpetaja: Vallandet vete noorus! Üha vahelduva aprillikuu lapsed!

Nelikrühm: Tahan kõnelda elust, nagu ta on.

Suur koor: Nii palju tahame, nii vähe võime. Kool on nii koor-mav, klass nõnda kitsas, keelde ja käske nõnda palju. Elu ennast me igatseme, vaba, tuhandevärvilist, rikkast!
Õpetaja: Olete elus endas, võite olla just nüüd rõõmsamad kui kunagi hiljem.

1. Üksik n.-r.: Kas vate iga päevaga kehalt ja vaimult, võidate iga hetkega uusi kogemusi ja rikkusi.
2. Üksik n.-r.: Pettumuste alguse päev on teile koolist pääsemise päev.
3. Üksik n.-r.: Kui loodate, et selline saamine jätkub ka hiljem.

Nelikrühm: Ainult ise tegijale ja ise andjale on elu rikas alati.

2. Üksik s. k.: Tahame jääda oma adra taha ka kõues ja tormis!
3. Üksik s. k.: Tahame luua võimsaks ja rikkaks selle vaevatse maa!

Suur koor: Tahame, et meist kõneleks kogu maailm!
petaja: Maailmavallutav noorus! Aga millest sa algad?
Suur koor: Igatseme võitu ja võimsust, mis on saadud oma jõu, osavuse ja julgusega — mille all ei kannata keegi.

Nelikrühm: Hüva, kuid oi mu pääliskaudne noorus — mida võidad, kui võidad ainult rekordi?

1. Üksik s. k.: On siis mõttetud kõik meie pingutused?
2. Üksik s. k.: Milleks elada ja töötada, kui ükski saavutus pole püsiv ega oluline?

Õpetaja: Oi kergeusuline noorus! Ükski pingutus pole mõttetu, pingutamises endas on mõte.

Nelikrühm: Mitte nii palju saavutuses kui saavutamises, on elu kõrgeim.

1) Siin on vastastikku asetet nelikrühm õpetajaga eesotsas (kes on ühtlasi nelikrühma neljandaks liikmeks) ja suur koor (sümboliseerib noori). Lühendustest on tarvitet: s. k. = suurest koorist & n.-r. = nelikrühmast.

- Suur koor: Mõistame rõõmu ja tööd teistegi häaks.
3. Üksik s. k.: Kuid askees on sõna, mida vihkame.
- Suur koor: Elu kõike miljonipalgelist rikkust ihkame.
- Õpetaja: Aga sellesse ellu kuulub ka keeldumine.
1. Üksik n.-r.: Mitte askeesi pärast, vaid tahte kasvatuseks ühes sihis.
2. Üksik n.-r.: Tõsiselt tugev on see, kes võib ületada ka mõne oma rõõmu.
3. Üksik n.-r.: Tõsiselt rikas ainult see, kelle tahe on tugev, puhas ja karsk.
- Nelikrühm: Oi avaratahteline noorus! Peab saama uueks, võimsaks ja puhtaks kogu isik ja maailm!
- Kõik: Uueks kogu isik ja maailm! Võimsaks ja puhtaks kogu isik ja maailm!

NEMO

Meeleolu.

*Kõrkjates laman. Kõrva ja meele
hell sujub kaugusist viis.
Kuulatan tuuli ja kõrkjaõis veele
pudeneb lõtvunud kätelt siis.*

*Hää on nii olla ja valvata liikumist
õhkude, pilvede hõljumist, suljumist, —
paadi mu väikese taktita kiikumist,
kõrguste kaugusis helide huljumist.*

*Tunda end rajatu, sidetu, pidetu —
hinges vaid juubeldav olemisaim.
Ajatu, ruumitu, muretu, mõttetu,
avaras vaba kui päikesevaim.*

*Üks aga igatsus teadmatult ärkab
hellalt kui unistus-armsama hää, —
kusagil nukuruse radadel tärkab,
südamel igatsusmerede pääl.*

*Taas tule! Taas tule unelm mu vealge!
Peamööduv kevad! — Su päralt mu luul.
Südamel öös jääb sust mälestis helge —
parim vast sulle see ongi mu laul.*

Sõbrad, lähme jälle!

Oh-hoi! sõber! — Kuule, kuis laulab õõbik, kukub kagu ja kutsub kevad! Kuis õitseb toomingas ja sirel, kuis innustab kevadõhtune veretav päike ja kuis õhus midagi tuksub ja tikab! Oh-hoi!

Eks sinugi mässav mustlasveri ole ahelaist vabastand rändamiskire? Siis tule, taas sinagi tule!

Me matkade kesksihiks tänava Haapsalu olgu. Kesk muistseid varemeid ja ääres mängleva mere me tänava oma suvipäevi peame, sääl nooruse ja aadete nimel üksteist näeme ja kaugemaid tulevikusihte üles säeme.

Juba kuusid oleme eland endiste olemiste elamusi mälestuste aidalakast alla tuues ja kevadõil üksteisest kujutlusi luues. Selgesti mälestame veel, kuis Otepää linnamäel lõõmava tule oma südamete sümboliks seadsime ja jaaniõöl sõnajaalõit ja õnne otsisime. Kas mäletad veel, kuis mullu Viljandi rõkkas me tarmukast tööst, kui me aega lisaks võtsime isegi õöst!

Eks me kargel talvea'algi Tartus tarmukalt toimind? Ehkki see oleng oli täis tormi, täis võitlust ja võitisi, siiski sääl selgesti nägime puhta ja terve nooruse võitu. Kildkund voliitkask pimestund noõri ja vanu tõid inetut laimu me manu, ent siiski püsima jäi aate-püüdeist tiivustet sõprusevaim.

Just sellepärast nüüd olgem rõõmsad! oh-hoi!

Pöörakem siis ajalukku too noorusliikumise mustemaid lehekülgi ja tulgem taas tagasi oma endiste rõõmuküllaste traditsioonide tulevikku!

Seekord me sõprussidemeid süvendavaks ja eluindu lisandavaks noorusmaailmaks on Haapsalu. Ja seda just siis, kui kirgas kevadpäev avab suvele süle ja ulatab suule suu.

Sõber, siin mu käsi — tule ja tunne, elu on ilus! oh-hoi!

Üle maa, üle vee
viib Haapsalusse . . .

Nägemiseni!

Heinrich Mark

OTTO IBIUS,
Kolga-Jaanist.

Karskustöö aluseid õpilaskunnas.

On öeldud, et organiseerund noorpõlve jaoks pole olemas karskusprobleemi, sest tema hulgas polevat „joodikuid“ — vähemalt selle sõna kitsamas mõttes. On mõnel pool hakatud mõistma noorsoo karskuspüüdeid ainult või pääjoonis teiste, ümbruse karskendamiseks tehtava tööna. Nii on kippund varju jääma teinegi pool ja minu meelest tähtsaim pool asjast — see on õpilaste poolt tehtava karskustöö tähtsus noorte enda suhtes just tänapäeval, praeguses eas ja praeguses ümbruses.

Juba oma kogemustist teate, et ei vasta tõele väide, nagu poleks karskusprobleemi organiseerund ja koolinoorsoogi jaoks olemaski. Teate vast oma enda või lähemate sõprade kiatusustist mõnel „nõrgal“ hetkel alistuda korraks joomakombe ahvatlusele ja kusagil sõprade ringis veidi maitseda tervisjooki.

Nii on kooliealisele, teiste sõnadega murdealisele noorpõlvele olemas karskusprobleem ja päälegi eriti tähtsa probleemina, kuna ta endas sisaldab erilise hädaohu vale lahenduse puhul ja erilisi tugevaid tegureid just valesti otsustamiseks.

Milles peitub see eriline hädaohu?

Murdeas arenev ellusuhtumine ja harjumused enamvähem määravad kogu pärastise eluviisi karskusküsimuseski ning noorele, arenevale organismile on mürkide mõju eriti halbu järeldusi toov.

Erilisi tugevaid tegureid, kiusatusi narkootiliste ainete nautimiseks esineb aga just murdeas mitu. Mainin järgnevas mõne neist — päämiselt murdeea hingeelul põhjenevaist.

Lapseest nooruki ikka jõudes ärkab meis kõiges kahtlemine. Siit järgneb tahe kõike ise proovida, kõiges ise otsustada. Nii alkoholi ja tubaka suhteski. Ent proovides „enda nahal“ näiteks alkoholi mõju, nooruk võib olla pole veel kuulnudki, et narkootilisel aineil on omadus petta oma sõpru, uimastades tundeja mõtlemisvõimet ning niiviisi näidates tulemusti roosilises värvis, kui seda näitab pärastine täpne mõõtmine. Lisaks sellele on suur osa alkoholi mõjust alles hiljem esile tulev — siis juba tihti mingi parandamatu organismi häirena.

Nooruki „ilmavalu“ — nooruspessimism, mis tekib kergesti unistuste ja reaalelu kokkupuutumisi-

sel, toob kaasa hoolimatuse enda vastu: ma ei suuda midagi suurt saavutada, mul pole õiget ülesannet elus — noh elan siis tänapäevale ja naudin elu.

Jo o m a k o m m e pole samuti kaugegtki tähtsusetu kooli eas. Nooremate õpilaste man see esineb tahtena olla „täismees“, s. o. veel lapsele omase vanemaile inimesile järeleahvimisena ilma iseseisva valikuta ja kriitikata. Murdeemaalisel noorukil esineb see julgusetuse näol, puudub julgus eneseteostamiseks. Nooruk asub ühe poolega veel laste, teisega täisaasvanute hulgas. Ta on käristet nende kahe vahel, olemata ometi kumbki. Samuti on kaheks kärisemas tema hingeelu. Siin võitlevad omavahel nooruslik trots, mis üleskihutet tungist eneseteostamisele; teiselt poolt on aga veel kõik käärimas. Pole kujunend veel oma arusaamised ja mõõdud maailma nähete hindamiseks. Tänapäeval võib juba homme lamada porri paistatuna. Kindla aluse puudumine elunähete hindamisel loobki noorukis julgusetuse eneseteostamisel, sunnib teda ikka jälle eneseteostamise, noorte „kuningaunistuse“ teelt pöörduma vanule tallatud radadele — olema nagu vanem põlv ees. Nii karskusküsimuseski! Ja siin on tal ees jõhkralt laiutav joomakomme! Nii saab meile mõistetavaks, miks nooruk, kelle trots just ei hellita vanu kombeid, kes igatseb uute teede ja säravate kõrguste poole, ometi nii kergesti alistub jooma- ja muilegi kombeile.

Me võime kõik siin loeteldud „erilisi“ noorukile oma-seid alkoholi- ja tubakanautimise põhjused viia kokku ühte punkti: karskusveen-

dumise puudumine, püsiva maailmavaate puudumine ja kõikumine ning kahtlemine elunähete hindamises. See põhjustab julgusetuse oma enda teed minekuks hoolimata ümbrusest, ja ümbrus on meil tavaliselt alkoholi-küsimuses halba eeskuju andev.

Sellega on karskusprobleem noorukilegi lahendamist nõudvaks küsimuseks, päälegi kiiret lahendamist, kuna on eriline hädaoht vastasel korral masinlikult valida vale lahendus. Siin peabki noorukile appi tulema karskusliikumine, eriti õpilaste karskusringid.

Kõigivahenditega kaasa aidata õpilasis karskusprobleemi õigeaks, otstarbekohaseks lahendamiseks ja püsiva karskusveendumise loomiseks, siin on alus, millel peab püsima karskustöö õpilaskarskusringis. Ja see alus on küllalt palju sisaldav endas selleks, et õigustada eriliste õpilaskarskusringide tarvet. On tarvis palju teadmisi karsusküsimusest, sõbra kõlblist tuge „nõrgal hetkel“ ja uue terve elutunde kasvatamist, et murdeas õnnelikult jõuda mööda narkootiliste ainete nautimise kiusatusest. Kes peaks organiseerima sellist tööd kui pole koolis aktiivseid noorkarsklasi, kelle jõud tugevnend liitudes. See ühise org-i taga peituv jõud on ise juba igale üksikule tugevaks toeks kahtluse hetkel eeskujunagi.

Kanname ühiselt karskusringide abil oma kaaslasissegi mitte mõttetut askeesi ega hävitava elunaudingu tahet vaid elutahteliste protestivaimu igasuguste elutahet nõrgendavi tegurite vastu! Selleks, et elu oleks ilusam, õilsam, parem ja elamisväärssem.

Ilmub neli numbrit aastas.

„Kevadiku“ tellimishind: $\frac{1}{4}$ aast. 50 s., $\frac{1}{2}$ aast. 25 s., üksiknumbri hind 15 senti.

Väljaandja: Eesti Noorsoo Karskusliit. Vastutav toimetaja: mag. phil. Alfred Koort. Tegev toimetus: Friedrich Olup, F. Huik, A. Hurt, E. Kubjas, A. Lauk, M. Sarv. Toimetuse kõnetunnid: tegevtoimetajal — esmasp. ja neljap. kl. 2—3 Jakobi tän. 8—2. Toimetuse aadress: Tartu pstk. 86, telefon 404.

„Kultuuri“ trükk Tartus.